

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
Introduction	15
Wykaz skrótów	19
Rozdział 1 Kompetencje i podstawy wyrokowania ETS	21
I. Rodzaje kompetencji oraz kontroli	21
1. Zakres kompetencji i kontroli	21
2. Kryteria podziału kompetencji	24
2.1. Kompetencje subordynujące	25
2.2. Kompetencje administracyjne	28
2.3. Kompetencje arbitrażowe	29
3. Kryteria sprawowania kontroli	31
3.1. Kontrola pośrednia	31
3.2. Kontrola bezpośrednia	32
II. Podstawy wyrokowania a źródła prawa	32
1. Zakres i podział źródeł	32
1.1. Umowa międzynarodowa	34
1.2. Zwyczaj międzynarodowy	36
1.3. Zasady prawa	39
1.4. Orzecznictwo	40
2. Źródła prawa wspólnotowego	42
2.1. Prawo pierwotne	43
2.2. Prawo wtórne	45
3. Podstawy wyrokowania	46
III. Metody Interpretacji	49
1. Koncepcje interpretacji prawa	50
1.1. Koncepcja tradycyjna	50
1.2. Koncepcja wspólnotowa	51
1.3. Specyfika prawa wspólnotowego	52
2. Europejski model wykładni prawa wspólnotowego	52
2.1. Charakter orzekania	52
2.2. Międzynarodowy katalog reguł interpretacyjnych	54
2.3. Wspólnotowy katalog reguł interpretacyjnych	56
3. Wykładnia w orzecznictwie ETS	59
3.1. Wykładnia literalna	60
3.2. Wykładnia historyczna	62
3.3. Wykładnia kontekstualna i teleologiczna	64
3.4. Metody porównawcze	69
4. Spór o „aktywizm” ETS	74
4.1. Ujęcie prawnomiędzynarodowe	74
4.2. Ujęcie prawnoeuropejskie	74
4.3. Problem „nadużycia” prawa	75
4.4. Ewolucja modelu interpretacji	77
IV. Kierunki zmian prawa wspólnotowego	78

1. Traktat Amsterdamski 1997	78
1.1. Kooperacja w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych	78
1.2. Bliższa współpraca między państwami członkowskimi	80
1.3. Prawa człowieka i fundamentalne wolności	80
1.4. Sprawy wizowe, azylowe, imigracyjne oraz inne polityki związane ze swobodnym przepływem osób	81
1.5. Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa	83
2. Traktat z Nicei 2000	84
2.1. Reformy instytucjonalne	84
2.2. Współpraca sądowa	85
3. Deklaracja z Laeken 2001	85
4. Konstytucja UE 2003	86
Rozdział 2 Zakres jurysdykcji ETS i sądów krajowych	89
I. Zasada podziału władzy	89
1. Koncepcje wspólnotowego podziału władzy	89
2. Kryteria podziału kompetencji	92
II. Podział horyzontalny	92
III. Podział wertykalny	94
1. Solidarność prawa wspólnotowego	96
2. Prymat prawa wspólnotowego	99
3. Subsydiarność i proporcjonalność	100
4. Jednolite stosowanie	102
5. Efektywność	104
6. Niezależność proceduralna	105
7. Pewność prawa	107
8. Suwerenność	108
Rozdział 3 Narodowe systemy sądowe – wybrane przykłady	111
I. Francja	112
1. Zagadnienia konstytucyjne	112
2. Kontrola instytucji krajowych	113
2.1 Conseil Constitutionnel	113
2.2 Cour de Cassation	114
2.3 Conseil d'Etat	115
3. Stosowanie prawa wspólnotowego przez sądy krajowe	117
3.1. Decyzje Maastricht	117
3.1.1 Maastricht I	117
3.1.2 Maastricht II	120
3.1.3 Maastricht III	120
3.2. Decyzje sądów powszechnych	120
4. Uwagi końcowe	122
II. Holandia	123
1. Zagadnienia konstytucyjne	123
2. Kontrola instytucji krajowych	124
3. Stosowanie prawa wspólnotowego przez sądy krajowe	127

3.1. Sprawa Van Gend en Loos	127
3.2. Praktyka obecna	128
4. Uwagi końcowe	129
III. Niemcy	129
1. Zagadnienia konstytucyjne	129
2. Kontrola instytucji krajowych	131
2.1. Federalny Trybunał Konstytucyjny	131
2.2. Orzecznictwo Federalnego Trybunału Konstytucyjnego	133
2.2.1. Sprawa Solange I	134
2.2.2. Sprawa Vielleicht- Beschluß	136
2.2.3. Sprawa Mittlerweile- Beschluß	137
2.2.4. Sprawa Solange II	138
2.2.5. Sprawa Wenn- nicht- Beschluß	140
2.2.6. Sprawa Maastricht	140
2.2.7. Sprawa „bananowa”	141
3. Stosowanie prawa wspólnotowego przez sądy krajowe	142
4. Uwagi końcowe	144
IV. Włochy	145
1. Zagadnienia konstytucyjne	145
2. Kontrola instytucji krajowych	146
2.1. Trybunał Konstytucyjny	146
2.2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego	146
2.2.1. Sprawa Simmenthal	147
2.2.2. Sprawa Granital	147
2.2.3. Pozostałe sprawy	148
3. Stosowanie prawa wspólnotowego przez sądy krajowe	151
4. Uwagi końcowe	153
V. Wielka Brytania	154
1. Zagadnienia konstytucyjne	154
2. Kontrola instytucji krajowych	156
3. Stosowanie prawa wspólnotowego	159
3.1. Wytyczne w sprawach o wydanie orzeczenia wstępnego	160
3.2. Charakter wykładni prawa wspólnotowego	161
3.3. Sprawa Factortame	163
3.4. Praktyka obecna	165
4. Uwagi końcowe	167
VI. Grecja	168
1. Zagadnienia konstytucyjne	168
2. Stosowanie prawa wspólnotowego przez sądy krajowe	169
3. Uwagi końcowe	171
VII. Austria	171
1. Zagadnienia konstytucyjne	171
2. Kontrola instytucji krajowych	172
3. Stosowanie prawa wspólnotowego przez sądy krajowe	173
4. Uwagi końcowe	176
VIII. Polska	176

1. Zagadnienia konstytucyjne	176
2. Stosowanie prawa wspólnotowego	179
2.1. Przed przystąpieniem – Układ Europejski	180
2.1.1. Sprawa Głoszczuk	181
2.1.2. Sprawa Jany i inni	181
2.1.3. Sprawa Pokrzeptowicz-Meyer	182
2.2. Po przystąpieniu	186
3. Sądownictwo polskie – spostrzeżenia <i>de lege ferenda</i>	188
3.1. Problem orzeczenia wstępnego	188
3.2. Problem uznania prawa wspólnotowego	190
4. Wnioski	192
Rozdział 4 Współpraca Sądowa – w doktrynie i praktyce	195
I. Orzecznictwo ETS w doktrynie	195
1. Ujęcie legalistyczne	196
2. Ujęcie neorealistyczne	197
3. Ujęcie neofuncjonalistyczne	198
4. „Konkurencja miedzysądowa”	199
II. Orzecznictwo ETS w praktyce	200
1. Zasady współpracy z sądami krajowymi	200
1.1. Orzeczenie wstępne	202
1.1.1. Zakres orzekania	204
1.1.2. „Przejmowanie” jurysdykcji przez ETS.	205
1.1.3. Ograniczenia jurysdykcji ETS.	210
1.1.4. Przesłanki wniosku sądu krajowego	213
1.2. Skutek bezpośredni i bezpośrednia stosowalność	217
1.3. Ochrona podstawowych praw i wolności	219
1.4. Zakaz dyskryminacji	220
1.5. Obowiązek właściwego zarządzania	221
2. Charakterystyka współpracy z sądami krajowymi	222
Zakończenie	227
Aneks I	231
Aneks II	235
Aneks III	241
Aneks IV	245
Teksty źródłowe	249
Bibliografia	267